

YÖNETMELİK

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünden:

PILOT LİSANS YÖNETMELİĞİ
(SHY-1)**BİRİNCİ BÖLÜM**
Genel Hükümler**Amaç**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; uçak, helikopter, planör, balon, hava gemisi ve çok hafif hava aracı kategorilerindeki hava araçlarında pilot olarak faaliyette bulunacak kişilerin lisans, yetki, yetkilendirme ve sertifika almalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünden sivil havacılık alanında uçak, helikopter, planör, balon, hava gemisi ve çok hafif hava aracı kategorilerindeki hava aracı pilotluğu için gerekli lisans, yetki, yetkilendirme ve sertifika almış, alacak, temdit edecek veya yenileyecek kişileri ve bunlara eğitim veren veya bünyelerinde bulunduran kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişileri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik;

- 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununa,
  - 10/11/2005 tarihli ve 5431 sayılı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 10 ve 22 nci maddelerine,
  - 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Şikago'da 7 Aralık 1944 Tarihinde Akit ve İmza Edilmiş Olan Uluslararası Sivil Havacılık Antlaşması ve Sivil Havacılık Geçici Sözleşmesi ve Bunların Eklerinin Onanması Hakkında Kanuna,
- dayanılarak hazırlanmıştır.

(2) Bu Yönetmelik, Avrupa Komisyonu tarafından uçuş ekibi lisanslandırılması hususunda yayımlanan 1178/2011 sayılı uluslararası regülasyona uyumlu olarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Çok pilotlu hava aracı: Operasyonu için en az iki pilotlu uçuş ekibi gerektirecek şekilde sertifikalandırılmış uçaklar ile uçuş el kitabına, işletme ruhsatına veya muadili bir dokümana göre ikinci pilot ile birlikte uçurulması gereken helikopterler, hava gemileri ve dikey kalkışlı hava araçları gibi hava araçlarını,
- Devlet hava aracı: 2920 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde tanımlanan araçları,
- Gece: Akşam alacakaranlığın sonu (günbatımı+30 dk.) ve sabah alacakaranlığın başlangıcı (gündoğumu-30 dk.) arasındaki veya güneş yuvarlağının ufuk hattının akşam 6 derece altındaki battığı zamanla, sabah 6 derece altında doğduğu zaman arasındaki süreyi,
- Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürünü,
- Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- Hava aracı: Havalanabilen ve havada seyredebilme kabiliyetine sahip her türlü aracı,
- Hava aracı kategorisi: Uçak, helikopter, hava gemisi, planör, serbest balon ve çok hafif hava araçları gibi belirli temel özelliklere göre hava aracının sınıflandırılmasını,

g) İkinci pilot: Hava aracında lisans veya yetki için uçuş eğitimi almak amacıyla bulunan pilotlar haricinde, birden çok pilotu gerektiren bir hava aracında, sorumlu pilot olarak görev yapan pilot dışında görev yapan pilotu,

ğ) Kontrol pilotu yetkisi: Pilot adaylarının, pilotların, uçuş öğretmenlerinin ve diğer kontrol pilotlarının yeterlilik kontrolü/yetenek testlerini yapmak üzere Genel Müdürlük tarafından yetki kategorileri onaylanarak atanan ve isimleri yayımlanan öğretmen pilotlara verilen yetkiyi,

h) Lisansın çevrilmesi: EASA üyesi olmayan ülkelerce tanzim edilmiş ya da Genel Müdürlük tarafından milli usullere göre tanzim edilmiş lisansların Part-FCL lisansına çevrilmesini,

i) Onaylı eğitim: Genel Müdürlük tarafından onaylı, özel bir müfredat ve gözetim altında yürütülen eğitimi,

i) Operasyonel seviye: Telsiz haberleşmesi için gerekli olan asgari seviyeyi,

j) Organizasyon: Bu Yönetmeliğin ilgili maddelerine uygun olarak yetkilendirilmiş kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere ait işletmeleri,

k) Otorite: ICAO üyesi ülkelerin sivil havacılık organizasyonlarından sorumlu kurumu/kuruluşu,

l) Sertifika: Belgelendirme işlemleri sonucunda yayımlanan her türlü onay veya diğer dokümanı,

m) Sorumlu pilot: Uçuş sorumlusu olarak görevlendirilen ve uçuşun emniyetli bir şekilde gerçekleştirilmesiyle yükümlü pilotu,

n) Tek pilotlu hava aracı: Operasyonu bir pilot tarafından yürütülecek şekilde sertifikalandırılmış hava aracını,

o) Temdit: Bir yetkinin veya onayın, geçerlilik süresi bitmeden gereksinimlerin yerine getirilmesi koşuluyla, sahibine sağladığı imtiyazların daha sonraki belirli bir periyoda kadar uzatılmasını,

ö) Uçuş disiplinsizliği: Uçuş emniyetini sağlamaya yönelik belirlenmiş olan ulusal ve uluslararası kurallar dışında gerçekleştirilen eylemi,

p) Uçuş ekibi üyesi: Uçuş süresince bir hava aracının operasyonu için gerekli olan görevleri yerine getirmekten sorumlu, Genel Müdürlük tarafından lisanslandırılmış kişileri,

r) Uçuş simülatörü: Tam uçuş simülatörü, uçuş eğitim cihazı, uçuş ve navigasyon prosedür eğitim cihazı veya temel alet eğitim cihazı kapsamındaki eğitim cihazlarını,

s) Validasyon: EASA üyesi olmayan ülkelerce Şikago Sözleşmesinin Personel Lisanslandırma konulu Ek-1'ine göre düzenlenmiş lisansların Türk tescilli hava araçlarında kullanımının geçerli kılınmasını,

ş) Yenileme: Bir yetkinin veya onayın geçerlilik süresinin sona ermesi sonucu, gereksinimlere uyulması koşuluyla, sözü edilen yetki veya onayın süresinin daha sonraki belirli bir periyoda kadar yeniden düzenlenmesini,

t) Yetenek testi: Bir adayın lisans veya yetki tanzimi için, sözlü sınavı da içerecek şekilde yeteneklerini kontrol pilotuna sergilemesini,

u) Yeterlilik kontrolü: Bir adayın yetkilerinin temdidini ya da yenilenmesi için, gerektiğinde sözlü sınavı da kapsayacak şekilde uçuş yeteneklerini kontrol pilotuna sergilemesini,

ü) Yetki: Lisans üzerinde lisansa ait özel koşulları, imtiyazları veya sınırlandırmaları belirten kaydı,

v) Yetkilendirme: Genel Müdürlük tarafından ilgili koşulları karşılayan gerçek ve tüzel kişilere belirli bir amaca yönelik verilen imtiyazı,

y) Yönetici personel: Ulusal ve uluslararası mevzuatın gerekliliklerini yerine getirmekten Genel Müdürlüğe karşı sorumlu olan yöneticileri,

ifade eder.

(2) Bu Yönetmelikte geçen kısaltmalar;

a) ATPL: Havayolu nakliye pilotu lisansını,

b) ATO: Onaylı eğitim organizasyonunu,

c) BITD: Temel alet eğitim cihazını,

ç) BPL: Balon pilot lisansını,

d) CPL: Ticari pilot lisansını,

- e) CRE: Sınıf yetkisi kontrol pilotluğunu,
- f) CRI: Sınıf yetkisi öğretmenini,
- g) ÇHHA: Çok hafif hava araçlarını,
- ğ) EASA: Avrupa Havacılık Emniyet Ajansı,
- h) FE: Uçuş kontrol pilotunu,
- ı) FFS: Tam uçuş simülatörünü,
- i) FI: Uçuş öğretmenini,
- j) FNPT: Uçuş ve navigasyon prosedür eğitim cihazını,
- k) FS: Uçuş simülatörünü,
- l) FTD: Uçuş eğitim cihazını,
- m) FIE: Uçuş öğretmeni yetkisi kontrol pilotunu,
- n) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Organizasyonunu,
- o) IFR: Aletli uçuş kuralları veya koşullarını,
- ö) JAR-FCL: Uçuş ekibi lisanslandırılması için Ortak Havacılık Gerekliliklerini,
- p) LAPL: Hafif hava aracı pilot lisansını,
- r) MCC: Uçuş ekibi işbirliğini,
- s) MCCI: Uçuş ekibi işbirliği öğretmenini,
- ş) MPL: Çoklu ekip pilot lisansını,
- t) PPL: Hususi pilot lisansını,
- u) PIC: uçuş sorumlusu olarak görevlendirilen ve uçuşun emniyetli bir şekilde gerçekleştirilmesiyle yükümlü pilotu,
- ü) R/T: Telsizle haberleşme yetkisini,
- v) SFE: Sentetik uçuş kontrol pilotluğunu,
- y) SFI: Sentetik uçuş öğretmenini,
- z) SPL: Planör pilot lisansını,
- aa) TRE: Tip intibak yetkisi kontrol pilotunu,
- bb) TRI: Tip intibak yetkisi öğretmenini,
- cc) UPL: Çok hafif hava aracı pilotu lisansını, ifade eder.

(3) Bu Yönetmelikte belirtilmeyen tanım ve kısaltmalar için 2920 sayılı Kanun, 5431 sayılı Kanun ve uluslararası sivil havacılık kuruluşları tarafından yayımlanan belgelerde belirtilen tanımlar esas alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Uygulama

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmelikte geçen lisans, yetki, yetkilendirme, onay veya sertifikalar, aksi belirtilmediği takdirde, Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan 1178/2011 sayılı uluslararası regülasyonuna göre düzenlenmiş lisans, yetki, yetkilendirme, onay ya da sertifikalardır. Ancak, çok hafif hava araçları ile ilgili hususlar sadece milli usullere göre düzenlenmektedir.

(2) Bu Yönetmelikte bahsi geçen tüm uçuş simülatörleri Genel Müdürlük, EASA veya EASA üyesi bir ülke tarafından kalifikasyon onaylı olmak zorundadır.

(3) EASA veya üye ülkeler tarafından onaylanmış organizasyonlar dışında alınan eğitim, imtiyaz ve yetkiler, Genel Müdürlükçe uygun görülmesi halinde, belge üzerine işlenmek suretiyle, sadece Türk hava aracı veya EASA üyesi dışındaki ülke tescilindeki hava araçlarında sınırlandırılarak kabul edilebilir.

Uçuş ekibi üyesi olarak yetkilendirme

MADDE 6 – (1) Türk sivil hava aracı tescilinde kayıtlı bir hava aracında uçuş ekibi üyesi olarak görev yapacak personelin, icra edilecek göreve uygun ve geçerli yetki veya yetkiler içeren;

- a) Bu Yönetmelik hükümlerine göre düzenlenmiş bir lisansa veya,

b) EASA üyesi bir devlet tarafından tanzim edilmiş geçerli bir Part-FCL lisansına veya,

c) Yabancı bir ülke tarafından Şikago Sözleşmesinin Personel Lisanslandırma konulu Ek-1'ine göre düzenlenmiş ve Genel Müdürlük tarafından validasyonu yapılmış lisansa, sahip olması gerekir.

(2) Lisans veya yetki sahibi bir kişi, lisansının veya yetkisinin kendisine tanıdığı imtiyazlardan başkasını kullanamaz.

(3) Bir başvuru ya da lisans sahibinin bu Yönetmelikteki veya ilgili diğer düzenlemelerdeki koşulları daha önceden veya hâlihazırda karşılamadığı tespit edildiğinde, Genel Müdürlük ilgili prosedürlerine uygun olarak ilgili lisans, yetki, yetkilendirme, onay veya sertifikanın imtiyazlarını sınırlandırır, askıya alır veya iptal eder.

Lisans, yetki, yetkilendirme, onay ve sertifikaların kabulü

MADDE 7 – (1) EASA üyesi devletlerce Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan 1178/2011 sayılı uluslararası regülasyonuna ve ilgili prosedür şartlarına göre verilen lisans, yetki, yetkilendirme, onay ve sertifikalar, Genel Müdürlük tarafından aksi yönde koşullar belirlenmedikçe aynen kabul edilir. Ancak, bu belgelerin imtiyazlarını kullanmadan önce Genel Müdürlükten yazılı izin alınır. Genel Müdürlük bu izni vermeden ilgili ülkeden lisans, yetki, onay, yetkilendirme veya sertifikaların geçerliliğini teyit edebilir.

(2) EASA üyesi olmayan bir devlet tarafından verilen bir lisans, Genel Müdürlüğün inisiyatifıyla Türk sivil hava aracı tescilinde kayıtlı bir hava aracında kullanım için validasyon yapılabilir.

(3) Yabancı ülkeler tarafından düzenlenmiş lisanslar, lisansla ilgili tüm gereksinimlerin karşılanması koşulu ile Genel Müdürlükçe milli lisansa dönüştürülebilir veya transfer edilebilir.

(4) Bu Yönetmelik hükümlerinden farklı koşullara bağlı olarak tanzim edilmiş bir lisansın üzerinde bu farklılık belirtilir.

Devlet hava araçlarında görev yapan pilotların kredilendirilmesi

MADDE 8 – (1) Bu Yönetmelikteki lisans ve yetkiler için başvuruda bulunan devlet hava araçlarında görev alan pilotların devlet hava araçlarındaki görev yaparken kazandıkları bilgi, tecrübe ve yetenekleri mevzuattaki gereklilikler doğrultusunda kredilendirilir. Kredilendirme ve lisanslandırmayla ilgili izlenecek usuller, Genel Müdürlük tarafından EASA'ya bildirilir.

Lisansların ve yetkilerin geçerliliği

MADDE 9 – (1) Bir lisans sahibi, bu Yönetmelikte lisansı ile ilgili belirtilmiş olan şartların yerine getirilmemesi ve yeterliliğinin korunmaması halinde Genel Müdürlük tarafından verilen herhangi bir lisans veya yetki ile kendisine tanınan imtiyazları kullanamaz.

(2) Bir lisansın geçerliliği, içindeki mevcut yetkilerin ve düzenlenme esasları Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş sağlık sertifikasının geçerlilik süresi ile sınırlıdır.

(3) Bir pilot, sahip olduğu imtiyazları kullanabilmek için geçerli lisansını, geçerli sağlık sertifikasını ve kimliğini ispatlayacak fotoğraflı ve muteber bir belgeyi yanında bulundurur.

(4) Lisans tanzimi, temdidi ya da yenilenmesi esnasında bir yetkinin geçerlilik süresi ilgili takvim ayının son gününe kadar uzatılır.

(5) Uçak, helikopter ve hava gemisi kategorilerinde pilotlar telsiz haberleşmesinde kullanılan dilde en az operasyonel seviyede yeterliliğe sahip olmak zorundadır.

Testlerin yapılmasıyla ilgili düzenlemeler

MADDE 10 – (1) Genel Müdürlük, kendi adına yetenek testlerini ve yeterlilik kontrollerini yürütecek uygun nitelikteki kişileri belirleyerek kontrol pilotu olarak yetkilendirir.

(2) Genel Müdürlük, gerekli olan kontrol pilotlarının sayısını; işletmelerde ve organizasyonlarda görev yapan pilotların sayısına ve bu işletmelerin ve organizasyonların yerleşik adreslerinin bölgelerine göre yoğunluğunu dikkate alarak belirler.

(3) Genel Müdürlük, kontrol pilotlarının hangi yetkilere sahip olduğunu gösteren bir liste tutar ve yayımlar.

(4) Kontrol pilotları, Genel Müdürlüğün yazılı izni olmadıkça, kendilerinin uçuş eğitimi verdikleri ve yetenek testi için önerdikleri adayları lisans veya yetki için teste tabi tutamaz.

(5) Lisans veya yetki almak için yapılacak yetenek testinden önce adayın ilgili teorik bilgi sınavını geçmiş olması gerekir. ATPL tanzimi hariç, diğer yetenek test veya testlerine girecek aday; ilgili test veya testlere, adayın eğitiminden sorumlu olan organizasyon tarafından sevk edilir.

Tıbbi uygunluk

MADDE 11 – (1) Bir lisansın imtiyazlarını kullanmak veya başvuruda bulunmak için lisans ya da başvuru sahibinin Genel Müdürlük veya Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilmiş bir havacılık tıp merkezi tarafından verilmiş, lisans imtiyazlarına uygun sınıfta, geçerli bir sağlık sertifikasına sahip olması gerekir.

Tıbbi uygunlukta azalma

MADDE 12 – (1) Lisans sahipleri, hava araçlarını emniyetli bir şekilde kullanamayacak seviyede sağlık yönünden herhangi bir bozulmayı fark ettikleri zaman, lisanslarının ve ilgili yetki veya yetkilendirmelerinin imtiyazlarını kullanamazlar.

Lisansı düzenleyen ülke

MADDE 13 – (1) Lisans başvurusunda bulunan bir aday, lisans alabilmek için gerekli bütün şartları yeterli düzeyde karşıladığını Genel Müdürlüğe gösterir.

(2) Eğitimin bütünlüğü ve denetlenebilirliği açısından, lisanslandırma işleminin eğitim alınan ülke tarafından gerçekleştirilmesi gerekir. Aksi durumlarda ve yarım kalmış eğitimlerde Genel Müdürlük tarafından herhangi bir şekilde kredilendirme/kabul işlemi yapılamaz.

(3) Sadece teorik bilgi eğitimi alan adayların, teorik bilgi sınavlarını eğitimlerini aldıkları ülkede tamamlamaları gerekir. Aksi durumlarda Genel Müdürlük tarafından herhangi bir şekilde kredilendirme/kabul işlemi yapılamaz.

(4) Sınıf, tip ve ilave yetkiler, bu Yönetmelik ve Part-FCL hükümlerine göre EASA veya EASA üyesi bir devlet tarafından yetkilendirilmiş onaylı eğitim organizasyonunda alınabilir.

(5) İş ve ikameti Türkiye’de olan bir lisans sahibi, EASA üyesi bir ülke tarafından verilen lisansını Türkiye’ye transfer edebilir. Türkiye, bu durumda lisansı düzenleyen ülke statüsünü alır ve birinci fıkrada belirtilen lisans verilmesine yönelik sorumluluğu üzerine almış olur. Böyle bir talepte, Genel Müdürlük diğer ülke sivil havacılık otoritesinden lisans sahibi hakkında gerekli gördüğü tüm kayıtları alır. Benzer şekilde Türkiye’de tanzim edilen bir lisansın sahibi, lisansını diğer EASA üyesi devlete transfer edebilir.

(6) Bir pilot, aynı hava aracı kategorisinde sadece bir ülkeden Part-FCL lisansına sahip olabilir.

Uçuş ekibi lisans formatı ve özellikleri

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre Genel Müdürlük tarafından düzenlenecek uçuş ekibi lisanslarının formatı ve özellikleri, Genel Müdürlük tarafından uluslararası gereklilikler de göz önüne alınarak belirlenir.

Uçuş süresinin kaydedilmesi

MADDE 15 – (1) Pilot olarak uçulan tüm uçuşların ayrıntıları, Genel Müdürlük onaylı uçuş kayıt defteri formatına uygun olarak kaydedilir.

(2) Lisans sahipleri tüm uçuş kayıtlarını tutmak ve istenildiğinde Genel Müdürlüğe sunmak zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Pilot Lisansları

Tüm pilot lisansları için genel şartlar

MADDE 16 – (1) Pilot lisansı için müracaatlarda aşağıdaki şartlar aranır:

a) Lisansın türüne uygun olarak geçerli 1 inci, 2 nci sınıf veya LAPL sağlık sertifikası sahibi olmak,

b) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık, ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması suçlarından, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkındaki Kanuna muhalefetten veya terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmak, bu örgütlere yardım etmek, kamu imkan ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmak, bu örgütlerin propagandasını yapmak suçlarından hüküm giymemiş olmak,

c) Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu değerlendirilerek kamu görevinden çıkarılmamış olmak,

ç) Ticari hava taşımacılığında bulunmak isteyen, aletli uçuş yetkisi veya uçuş öğretmenliği yetkisi sahibi olmak isteyen pilotlar için en az lise veya dengi okul mezunu olmak.

(2) Durumları lisans tanziminden sonra değişerek birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerindeki şartları sağlamadığı veya lisans tanzimi sırasında gerçeğe aykırı belge sunduğu tespit edilenlerin, pilot lisansları iptal edilir.

Öğrenci pilot lisansı imtiyazları

MADDE 17 – (1) Öğrenci pilot lisansı; uçak, helikopter, hava gemisi, balon, planör ve ÇHHA kategorilerinde lisans almaya esas teşkil edecek eğitimleri alabilmeleri için pilot adaylarına eğitime başlamadan önce tanzim edilir. Öğrenci pilot lisansı ile sadece eğitim amacıyla ve eğitim programına uygun olan uçuşlar yapılabilir. Başvuru, ilgili onaylı eğitim organizasyonu tarafından gerekli belge ve bilgileri kapsayan talep formları ile Genel Müdürlüğe yapılır. Bu belge, bilgi ve formlar üzerinde değerlendirmeler yapılır ve durumu uygun olanlara öğrenci pilot lisansı düzenlenir.

(2) Öğrenci pilot lisansı başvuru sahiplerinin sağlık sertifikalarında, tek pilota sertifikalı hava araçlarında sorumlu pilot olarak uçmalarına engel bir kısıtlama bulunmaması gerekir.

Yalnız uçuş şartları

MADDE 18 – (1) Pilot adaylarının eğitim planına uygun olarak gerekli yalnız uçuş ve yalnız seyrüsefer uçuşlarını icra edebilmeleri için yeterli ve gerekli eğitimlerin verilmesi uçuş öğretmenleri ve onaylı eğitim organizasyonu tarafından sağlanır ve bu durum uçuş kayıt defterleri ile öğrenci pilot lisanslarına uçuş öğretmeni tarafından kaydedilerek onaylanır.

(2) Öğrenci pilotlar sadece eğitim aldıkları hava araçları ile yalnız uçuş yapabilir.

(3) Öğrenci pilotların yalnız uçuşa gönderilmeden önce ilgili hava trafik haberleşme kurallarını bildiği ve uygulayabildiği kayıt altına alınır. Öğrenci pilot lisansındaki R/T hanesi, R/T kontrolünü yapan uçuş öğretmeni tarafından onaylanır.

(4) Öğrenci pilotların normal hava trafik akışını ihlal etmeyecek ve uçuş emniyet kurallarına uygun olarak uçuşlarını icra etmelerini sağlayacak tedbirleri almaktan aday pilotun uçuşlarını yaptıran onaylı eğitim organizasyonu sorumludur.

Hafif hava aracı pilotu lisansı (LAPL) imtiyazları

MADDE 19 – (1) Hafif hava aracı pilot lisansına sahip bir pilotun imtiyazı; ilgili hava aracı kategorisinde ticari olmayan operasyonlarda, herhangi bir gelir elde etmeksizin, sorumlu pilot olarak uçmaktır.

(2) Hafif hava aracı pilot lisansı uçak, helikopter, planör ve balon kategorileri için düzenlenir.

Hususi pilot lisansı (PPL) imtiyazları

MADDE 20 – (1) Hususi pilot lisansına sahip bir pilotun imtiyazı; ilgili hava aracı kategorisinde ticari olmayan operasyonlarda, herhangi bir gelir elde etmeksizin, sorumlu pilot ya da ikinci pilot olarak uçmaktır.

(2) Hususi pilot lisansı uçak, helikopter ve hava gemisi kategorileri için düzenlenir.

Planör pilotu lisansı (SPL) imtiyazları

MADDE 21 – (1) Planör pilotu lisansına sahip bir pilotun imtiyazı; planörlerle ve motorlu planörlerle sorumlu pilot olarak uçmaktır.

Balon pilotu lisansı (BPL) imtiyazları

MADDE 22 – (1) Balon pilotu lisansına sahip bir pilotun imtiyazı; balonlarla ve sıcak hava gemileriyle sorumlu pilot olarak uçmaktır.

Ticari pilot lisansı (CPL) imtiyazları

MADDE 23 – (1) Ticari pilot lisansına sahip bir pilotun imtiyazı; ilgili hava aracı kategorisinde;

- a) LAPL ve PPL sahiplerinin tüm imtiyazlarını kullanmak,
- b) Ticari hava taşımacılığı yapmayan bir hava aracında, sorumlu pilot ya da ikinci pilot olarak uçmak,
- c) Tek pilotlu hava aracında ticari hava taşımacılığında sorumlu pilot olarak uçmak,
- ç) Ticari hava taşımacılığında ikinci pilot olarak uçmaktır.

(2) Ticari pilot lisansı uçak, helikopter ve hava gemisi kategorileri için düzenlenir.

Çoklu ekip pilot lisansı (MPL) imtiyazları

MADDE 24 – (1) Çoklu ekip pilot lisansına sahip bir pilotun imtiyazı; ikinci pilot ile işletilmesi gereken uçakta ikinci pilot olarak görev yapmaktır.

(2) Çoklu ekip pilot lisansı uçak kategorisi için düzenlenir.

Havayolu nakliye pilotu lisansı (ATPL) imtiyazları

MADDE 25 – (1) Havayolu nakliye pilotu lisansına sahip bir pilotun imtiyazı;

- a) LAPL, PPL ve CPL sahibinin tüm imtiyazlarını kullanmak,
- b) Ticari hava taşımacılığındaki bir hava aracının sorumlu pilotu olarak görev yapmaktır.

(2) Havayolu nakliye pilotu lisansı uçak, helikopter ve hava gemisi kategorileri için düzenlenir.

Aletli uçuş yetkisi (IR)

MADDE 26 – (1) Bir uçak, helikopter, hava gemisi ya da dikey kalkışlı hava aracı ile IFR şartlardaki operasyonları; sadece söz konusu hava aracı kategorisine uygun bir aletli uçuş yetkisi olan PPL, CPL, MPL veya ATPL sahibi tarafından ya da yetenek testi veya çift kumanda uçuş eğitimi sırasında gerçekleştirilebilir.

Çok hafif hava aracı pilotu lisansı (UPL) imtiyazları

MADDE 27 – (1) Çok hafif hava aracı pilotunun imtiyazı, sertifikasyonu çok hafif hava aracı olarak yapılmış hava araçlarında sorumlu pilot olarak görev yapmaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sınıf ve Tip Yetkileri

İmtiyazlar

MADDE 28 – (1) Sınıf veya tip yetkisi sahiplerinin imtiyazları, yetkide belirtilen sınıfta veya tipde hava araçlarında pilot olarak uçmaktır.

(2) Lisans sahipleri, geçerli ve uygun bir sınıf veya tip yetkisine sahip olmadıkları müddetçe bir hava aracında pilotluk yapamazlar.

İlave yetkiler

MADDE 29 – (1) Genel Müdürlük, lisans sahiplerine ilgili şartları sağlaması halinde akrobasi, planör ve pano çekme, gece uçuş yetkisi, dağ uçuşu yetkisi ve test uçuşu yetkisi gibi ilave yetkiler verebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Öğretmenlik Yetkileri ve Genel Koşullar

Genel koşullar

MADDE 30 – (1) Uçuş eğitimi verecek tüm öğretmenler eğitim verecekleri hava aracında geçerli yetki ile lisansa ve eğitim sırasında sorumlu pilot olarak uçabilme niteliğine sahip olmalıdır.

(2) Öğretmenler verdikleri eğitime uygun bir öğretmenlik sertifikasına sahip olması halinde, sentetik uçuş eğitimi veya MCC eğitimi verebilir.

(3) Bir öğretmen, gerekli şartları yerine getirerek birden fazla öğretmenlik yetkisine sahip olabilir.

(4) İlave öğretmen yetkisi için başvuran adaylar, sahip olduğu öğretmen yetkisi için daha önceden eğitim ve öğretimini görenek kazandıkları “eğitim ve öğretim tekniği” konusunda kredilendirilebilir.

Öğretmenlik yetkileri

MADDE 31 – (1) Uçuş öğretmenliği yetkileri 9 kategoride düzenlenir. Bunlar;

- a) Uçuş öğretmenliği (FI),
- b) Tip yetkisi öğretmenliği (TRI),
- c) Sınıf yetkisi öğretmenliği (CRI),

- ç) Aletli uçuş yetkisi öğretmenliği (IRI),
- d) Sentetik uçuş öğretmenliği (SFI),
- e) MCC öğretmenliği (MCCI),
- f) Sentetik eğitim öğretmenliği (STI),
- g) Dağ uçuşu yetkisi öğretmenliği (MI),
- ğ) Test uçuşu öğretmenliğidir (FTI).

ALTINCI BÖLÜM

Kontrol Pilotluğu

Genel koşullar

MADDE 32 – (1) Kontrol pilotluğu yetkilendirmesi için kontrol pilotları;

- a) Yetenek testleri, yeterlilik kontrolleri veya yetkinlik değerlendirmelerini icra etmek üzere en az yetkilendirilecekleri lisans, yetki veya sertifikaya denk lisansa, yetkiye veya sertifikaya ve bunlar için eğitim verme imtiyazlarına,
- b) Yetenek testi, yeterlilik kontrolü veya yetkinlik değerlendirmesinin hava aracı üzerinde yapıldığı durumlarda, söz konusu hava aracında PIC olarak uçuş imtiyazına, sahip olmak zorundadır.

(2) Bu Yönetmelikte belirtilen tecrübe ve nitelikleri taşıyan kontrol pilotları birden fazla kontrol pilotluğu yetkisi ile yetkilendirilebilirler.

(3) Kontrol pilotları, Genel Müdürlük tarafından yayımlanan standardizasyon düzenlemelerine uymak zorundadır.

Kontrol pilotu yetkileri

MADDE 33 – (1) Kontrol pilotu yetkileri 6 kategoride düzenlenir. Bunlar;

- a) Uçuş kontrol pilotluğu (FE),
- b) Tip yetkisi kontrol pilotluğu (TRE),
- c) Sınıf yetkisi kontrol pilotluğu (CRE),
- ç) Aletli uçuş yetkisi kontrol pilotluğu (IRE),
- d) Sentetik uçuş kontrol pilotluğu (SFE),
- e) Uçuş öğretmeni kontrol pilotluğudur (FIE).

YEDİNCİ BÖLÜM

Onaylı Eğitim Organizasyonları ve Teorik Bilgi Sınavları

Onaylı eğitim organizasyonları

MADDE 34 – (1) Lisans ve yetki tanzimine yönelik eğitimler sadece Genel Müdürlükçe yetkilendirilmiş onaylı eğitim organizasyonları bünyesinde gerçekleştirilebilir.

Teorik bilgi gereksinimleri ve sınavlar

MADDE 35 – (1) Pilot lisansı veya aletli uçuş yetkisi tanzimi için gerekli teorik bilgi sınavları Genel Müdürlük tarafından veya Genel Müdürlükçe bu amaca yönelik özel olarak yetkilendirilmiş organizasyonlar tarafından gerçekleştirilir.

(2) Teorik bilgi sınavları öncesinde teorik bilgi eğitimi gereksinimlerinin sağlanması hususundan onaylı eğitim organizasyonları sorumludur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Sorumluluklar

MADDE 36 – (1) Bu Yönetmelikte belirtilen kuralların ve sınırlamaların planlanmasından ve uygulanmasından pilotlar, onaylı eğitim organizasyonları ve yönetici

personel ile organizasyonda görevli diğer ilgili personel, Genel Müdürlüğe karşı sorumludur.

İdari yaptırımlar

MADDE 37 – (1) Bu maddede düzenlenen idari yaptırımlar, bu Yönetmelik hükümlerine göre yetkilendirilen pilot, uçuş ve teorik bilgi öğretmeni, kontrol pilotu ve sorumlu yönetici personel hakkında Genel Müdürlük tarafından oluşturulacak değerlendirme komisyonunun teklifi ve Genel Müdür onayı ile uygulanır. Değerlendirme komisyonu; Genel Müdürlük personeli asgari 3 teknik denetçiden ve gerekli görülmesi halinde pilot veya hava trafik kontrolöründen oluşur. Komisyon tarafından gerekli görülmesi halinde idari yaptırım uygulanması söz konusu olan personel ile işletmenin sorumlu yöneticilerinin görüşlerine de başvurulabilir.

(2) Genel Müdürlük tarafından lisanslandırılan veya yetkilendirilen pilot, onaylı eğitim organizasyonları ve yönetici personel ile organizasyonda görevli diğer ilgili personel; bu Yönetmelikte belirtilen kurallara uymakla yükümlüdür. Bu Yönetmelikte belirtilen kurallara uymayan onaylı eğitim organizasyonuna ve ilgili personele, 5431 sayılı Kanunun 4 üncü ve 8/A maddeleri kapsamında, 2920 sayılı Kanunun 143 üncü maddesi ile 29/1/2013 tarihli ve 28543 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmelik (SHY-İPC)’te belirtilen idari para cezaları ve aşağıdaki idari yaptırımlar uygulanır:

a) Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen onaylı eğitim organizasyonlarının, bu Yönetmelikte veya diğer mevzuatlarda belirlenen asgari yeterliliklerin tamamının veya bir kısmının karşılanmadığının veya kaybedildiğinin tespit edilmesi halinde; eğitim yetkileri, uygun hale getirilinceye kadar bir kısmı veya tamamı askıya alınır, 3 ay içerisinde asgari yeterlilikler yerine getirilmediği takdirde de iptal edilir.

b) Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen onaylı eğitim organizasyonlarının, yetkili kılındıkları eğitimleri onaylı eğitim el kitaplarına uygun şekilde zamanında ve tam olarak vermemesi halinde, ilgili eğitim yetkileri askıya alınabilir, 3 ay içerisinde eksikliklerin giderilmemesi halinde eğitim yetkilerinin bir kısmı veya tamamı iptal edilir.

c) Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen onaylı eğitim organizasyonlarında yapılması planlanan yönetici personel değişikliğinin en az 15 gün önceden Genel Müdürlüğün onayına sunulmaması, ayrılan bir yöneticinin en fazla 15 gün içinde Genel Müdürlüğe bildirilmemesi, ayrılan bir yönetici personelin yerine en fazla 45 gün içinde atanacak yeni yönetici personelin Genel Müdürlüğün onayına sunulmaması halinde onaylı eğitim organizasyonunun yetkisi yönetici personel tamamlanıncaya kadar askıya alınır, 3 ay içerisinde tamamlanmadığı takdirde de iptal edilir.

ç) Bu Yönetmelikte belirtilen eğitim programlarını hazırlamayan, eğitimleri Genel Müdürlükten onaylı eğitim el kitaplarına uygun şekilde zamanında ve tam olarak vermeyen, eğitim organizasyonlarında görevli eğitim müdürü ve uygunluğuna göre baş uçuş öğretmeni veya baş teorik bilgi öğretmenin yönetici onay belgesi iptal edilir. Ayrıca Genel Müdürlük düzenlemeleri ve yaptırımlarına uygun davranmayan onaylı eğitim organizasyonlarının ilgili yönetici personellerinin onayları iptal edilir.

d) Sorumlu yönetici personelden herhangi birisinin yönetici onay belgesinin Genel Müdürlük tarafından ilk kez iptal edilmesi halinde bu yönetici en az iki yıl süreyle, ikinci kez iptali halinde ise süresiz olarak onaylı eğitim organizasyonlarında yönetici personel olarak görev alamaz.

e) Bu Yönetmelik hükümlerine göre lisanslandırılan veya yetkilendirilen pilotların, bu Yönetmelikte belirtilen imtiyazlarını uygun kullanmamaları veya uçuş disiplinsizliğinde bulunmaları halinde, Genel Müdürlük tarafından oluşturulacak bir değerlendirme komisyonunun tespit edeceği kusur derecesine göre, pilot lisansları 1 aydan 6 aya kadar askıya alınır. Askı bitim tarihinden itibaren 3 yıl içerisinde aynı ya da benzer uygunsuzluğun tekrarlanması halinde ise pilot lisansları bir yıllığına askıya alınır. Lisansı bir yıllığına askıya alınmış kişilerin bir kez daha lisansının bu madde çerçevesinde askıya alınmasını gerektirecek harekette bulunmaları halinde lisansları bir daha verilmemek üzere iptal edilir. Uçuş emniyetini ağır ihmal ile veya kasıtlı olarak ihlal edenlerin lisansları bu sürelerle tabi olmaksızın değerlendirme komisyonu kararı ile iptal edilir.

f) Yetkilendirilen uçuş ve teorik bilgi öğretmenlerinin, bu Yönetmelikte belirtilen imtiyazlarını uygun kullanmadıklarının tespiti halinde Genel Müdürlük tarafından oluşturulacak bir değerlendirme komisyonunun tespit edeceği kusur derecesine göre, öğretmenlik yetkileri bir aydan bir yıla kadar askıya alınır. Askı bitim tarihinden itibaren 3 yıl içerisinde aynı ya da benzer uygunsuzluğun tekrarlanması halinde ise öğretmenlik yetkileri bir daha verilmemek üzere iptal edilir. Bu imtiyazlarını ağır ihmal ile veya kasıtlı olarak uygunsuz kullananların öğretmenlik yetkileri ve gerekli görülmesi halinde lisansları bu sürelere tabi olmaksızın değerlendirme komisyonu kararı ile iptal edilir.

g) Yetkilendirilen kontrol pilotlarının, bu Yönetmelikte belirtilen imtiyazlarını uygun kullanmadıklarının tespiti halinde, Genel Müdürlük tarafından oluşturulacak bir değerlendirme komisyonunun tespit edeceği kusur derecesine göre kontrol pilotluğu yetkileri bir aydan bir yıla kadar askıya alınır. Askı bitim tarihinden itibaren 3 yıl içerisinde aynı ya da benzer hareketin tekrarlanması halinde ise kontrol pilotluğu yetkileri bir daha verilmemek üzere iptal edilir. Bu imtiyazlarını ağır ihmal ile veya kasıtlı olarak uygunsuz kullananların kontrol pilotluğu yetkisi ve gerekli görülmesi halinde öğretmenlik yetkisi ve lisansları, bu sürelere tabi olmaksızın değerlendirme komisyonu kararı ile iptal edilir.

ğ) Bu madde kapsamında değerlendirme komisyonu tarafından hakkında idari yaptırım uygulanmasına karar verilen pilotun başka bir ülke tarafından lisanslandırılmış olması durumunda bu madde hükümlerine bakılmaksızın validasyon belgesi veya çalışma yetki belgesi yenilenmemek üzere iptal edilir ve pilot lisansını düzenleyen sivil havacılık teşkilatına bilgi verilir.

(3) Yetkinin iptal edilmesi durumunda yetki belgelerini, yönetici personel onay formlarını ve diğer sertifikaların asıllarını 15 gün içerisinde Genel Müdürlüğe iade etmeyen onaylı eğitim organizasyonun ilgili yönetici personelinin yönetici personel onayı iptal edilir.

(4) Genel Müdürlük tarafından yapılan denetleme esnasında, denetçilerin görevlerini yapmasına engel olunması, talep edilen bilgi ve belgelerin zamanında ve tam olarak denetçilere sunulmaması, gerçeğe aykırı belge tanzim edilmesi halinde sorumlu yönetici personel onayı ile birlikte uygunsuzluğun etki alanı dikkate alınarak onaylı eğitim organizasyonunun yetkisinin tümü veya bir kısmı, Genel Müdürlük onayı ile iptal edilir ya da askıya alınır.

(5) 16 ncı maddenin birinci fıkrasının (d) bendi hükümleri gereğince, Genel Müdürlükçe düzenlenen pilot lisansları iptal edilen kişilerin, pilotluk yaptığı döneme ilişkin aldığı eğitimler, uçuş süreleri ve benzeri hususlar hakkında kredilendirme ve/veya dönüştürme yapılmaz ve yeni pilot lisansı düzenlenmez. Genel Müdürlükten aldıkları pilot lisansları ile birlikte lisanslarına bağlı tüm sertifika ve yetkiler iptal edilir.

Alt düzenleyici işlemler

MADDE 38 – (1) Genel Müdürlük bu Yönetmelikte belirtilen hükümler çerçevesinde alt düzenlemeler yapabilir.

Geçiş süreci

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımından önce ulusal mevzuat ve JAR-FCL hükümlerine göre tanzim edilmiş lisans, yetki, yetkilendirme, onay ve validasyon belgeleri, geçerlilik süreleri dolana kadar en fazla 3 yıl boyunca aynı imtiyazlarla geçerli olmaya devam eder. Bu Yönetmeliğin yayımlanmasından sonra geçerlilik süresi dolacak olan belgeler için müracaatlar bu Yönetmeliğe göre yapılır.

(2) Bu Yönetmeliğin yayımlanmasından önce başlayan eğitim ve sınav faaliyetleri, bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarih itibarıyla 3 yıl içerisinde tamamlanması koşulu ile aynı imtiyazlarla geçerli olmaya devam eder.

(3) Bu Yönetmeliğin yayımlanması ile birlikte, ICAO ve milli usullere göre alınmış olanlar da dâhil olmak üzere, yapılacak her türlü lisans tanzimi, temdidisi, yenilenmesinde

bu Yönetmelik hükümlerine göre düzenlenecek lisans formatı kullanılır, ancak bu Yönetmelik hükümlerine göre çevrilme şartlarını taşımayan lisansların kapak sayfasına "ICAO standartlarına uygun olarak tanzim edilmiştir" ifadesi yazılır. Bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten itibaren 3 yıl içerisinde yeni format ile değiştirilmeyen lisansların tüm yetki ve imtiyazları, belirtilen 3 yılın sonunda askıya alınmış sayılır. Bu Yönetmeliğin gereklilikleri yerine getirilinceye kadar askıda kalır.

(4) Bu Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce eğitim yetkisi almak için Genel Müdürlüğe başvuru yapmış, ancak yetkilendirilmemiş organizasyonlara, bu Yönetmelik şartlarına göre işlem yapılır.

(5) Daha önceden Genel Müdürlük tarafından yetkilendirilen onaylı eğitim organizasyonları, bu Yönetmeliğe uyum planını Genel Müdürlüğe sunar ve geçişe yönelik iş ve işlemleri bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten itibaren 1 yıl içerisinde tamamlar. Aksi halde bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale gelinceye kadar yetkilerinin tamamı veya bir kısmı askıya alınır. Askıya alındıktan sonraki 1 yıl içerisinde bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilmeyen organizasyonların yetkilerinin tamamı veya bir kısmı iptal edilir.

(6) Bu Yönetmeliğin yayımından önce 6/6/2006 tarihli ve 26190 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Uçak Pilotu Lisans Yönetmeliği (SHY-1) hükümlerine göre lisans, yetki, yetkilendirme, onay ve validasyon belgeleri askıya alınmış olanlar, idari ve/veya adli soruşturmaya konu olmuş olanlar hakkında bu Yönetmeliğe göre işlem yapılır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 39 – (1) 6/6/2006 tarihli ve 26190 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Uçak Pilotu Lisans Yönetmeliği (SHY-1) yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 40 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 41 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.